

4-дәріс: Жаңа медиа дәуіріндегі кітап нарығын цифрландыру және өзгерту

Кіріспе

Цифрлық технологиялар кітап нарығын айтарлықтай өзгертті, Баспагерлер мен оқырмандар үшін жаңа мүмкіндіктер берді. Бұл дәрісте біз цифрлық технологиялардың кітап нарығына әсерін, цифрлық форматтарға көшуді және Өздігінен шығару платформаларын талқылаймыз.

1. Сандық технологияның кітап нарығына әсері

1.1. Электрондық кітаптар

- Анықтамасы және дамуы: электрондық кітаптар (e-books) қол жетімділік пен сақтау мүмкіндіктерінің арқасында танымал болды. Олардың таралуы технологияның дамуымен және оқу құрылғыларының көбеюімен байланысты.

- Артықшылықтары мен кемшіліктері: электрондық кітаптар ыңғайлылық пен қол жетімділікті ұсынады, бірақ дәстүрлі баспа басылымдарымен салыстырғанда ақпаратты қабылдауда қиындықтар туындауы мүмкін.

1.2. Аудиокітаптар

- Формат және аудитория: аудиокітаптар саяхат немесе спорт кезінде әдебиетті қабылдауға мүмкіндік беретін тыңдаушылар арасында танымал болды.

- Нарықтағы тенденциялар: аудиокітаптарға деген қызығушылықтың артуы олардың өндірісі мен әртүрлілігінің артуына, сондай-ақ оларды тарату үшін жаңа платформалардың пайда болуына әкеледі.

2. Сандық форматтарға көшу және оның білім беру процесіне әсері

2.1. Оқу материалдарын цифрландыру

- Электрондық оқулықтар: көптеген оқу орындары электронды оқулықтарды пайдалануға көшеді, бұл қаражатты үнемдеуге және білім беру ресурстарына қолжетімділікті арттыруға мүмкіндік береді.

- Интерактивті технологиялар: сандық форматтар интерактивті элементтерді енгізуге мүмкіндік береді, бұл студенттердің қатысуын және материалды игеруді жақсартады.

2.2. Оқыту әдістеріндегі өзгерістер

- Оқу икемділігі: білім беру процесін цифрландыру студенттерге материалдарды оқуға уақыт пен орынды таңдауда икемділік береді.

- Онлайн курстарға қол жеткізу: онлайн курстар мен қашықтықтан оқыту санының артуы бүкіл әлем бойынша студенттерге жаңа мүмкіндіктер ашады.

3. Өздігінен шығару платформалары және олардың қазіргі кітап индустриясындағы орны

3.1. Өздігінен шығару анықтамасы және дамуы

- Өздігінен шығару: Өздігінен шығару-цифрлық технологияның дамуымен танымал болған әдебиеттерді өздігінен басып шығару және тарату тәсілі.

- Samisdate платформалары: авторлар өз шығармаларын дәстүрлі баспалардың қатысуынсыз жариялай алатын әртүрлі платформалар бар.

3.2. Кітап нарығына әсері

- Авторлар үшін жаңа мүмкіндіктер: Өздігінен шығару авторларға дәстүрлі баспаларды айналып өтіп, оқырмандарға тікелей қол жеткізуге мүмкіндік береді, бұл әдеттегі бизнес үлгілерінің өзгеруіне әкелуі мүмкін.

- Мазмұнның әртүрлілігі: Өздігінен шығару платформаларының пайда болуы оқырмандарға бірегей туындыларды табуға мүмкіндік беретін қол жетімді мазмұнның әртүрлілігін арттырады.

Семинарда талқылауға арналған сұрақтар:

1. Цифрлық технологиялар кітаптардың қабылдауы мен қолжетімділігін қалай өзгертті?
2. Электрондық кітаптардың баспа басылымдарымен салыстырғанда қандай артықшылықтары мен кемшіліктері бар?
3. Аудиокітаптар оқырмандардың әдеттеріне және олардың әдебиетті қабылдауына қалай әсер етеді?
4. Оқу материалдары нарығы цифрлық форматтарға көшумен қай бағытта жүреді?
5. Өздігінен шығару платформалары әдебиеттерді басып шығару мен таратудың дәстүрлі тәсілдерін қалай өзгертеді?
6. Авторлар мен оқырмандар үшін өздігінен шығару қолданудың мүмкіндіктері мен қауіптері қандай?

Әдебиет:

1. Тлеубердиев С. Б. (2017). Қазақстанның кітап нарығы: проблемалары мен даму перспективалары. Алматы: Қазақ университеті. ISBN: 978-601-04-1671-4
2. Әбдіразақов М. Ж. (2019). Кітап мәдениеті және білім беру жүйесі: мәселелері мен шешімдері. Астана: Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ. ISBN: 978-601-7748-14-9
3. Кенжебаев А. С. (2020). Қазақстандағы кітап баспасы: тарихы мен қазіргі жағдайы. Алматы: Тараз. ISBN: 978-601-04-1456-7
4. Рыжков, Д. В. (2020). Цифровизация книжного рынка: новые вызовы и возможности. Москва: Издательство МГУ. ISBN: 978-5-211-06721-1
5. Зайцева, Т. В. (2016). Издательский бизнес: теория и практика. Москва: Издательство Юрайт. ISBN: 978-5-9916-1397-6
6. Малинина, Т. И. (2019). Современные тенденции на книжном рынке. Вестник Российской Академии наук, 89(3), 245-250.
DOI: 10.7868/S0044134319030085

Қосымша (Интернетте қол жетімді):

1. Волкова, И. "электрондық кітаптар: артықшылықтары мен кемшіліктері". Қол жетімді: <https://www.litres.ru>
2. Ғылыми Электронды кітапхана eLIBRARY.RU - "аудиокітаптар әдебиеттің жаңа форматы ретінде". Қол жетімді: <https://elibrary.ru>
3. Иванова, А. "білім беру процесін цифрландыру". Қол жетімді: <https://cyberleninka.ru>
4. Кудрявцева, М. "Өздігінен шығару: авторлар үшін жаңа көкжиектер". Қол жетімді: <https://booksonline.com>
5. International Publishers Association (IPA) — "The Impact of Digital Technologies on Publishing". Қол жетімді: <https://www.international-publishers-association.org>